

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.17.0623.N

ORDE VAN ARCHITECTEN, publiekrechtelijke rechtspersoon, met zetel te
1000 Brussel, Kartuizersstraat 19, bus 4,

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Huguette Geinger, advocaat bij het Hof van Cassatie,
met kantoor te 1000 Brussel, Quatre Brasstraat 6,

tegen

L. V.,

verweerder,

vertegenwoordigd door mr. Paul Wouters, advocaat bij het Hof van Cassatie, met
kantoor te 3000 Leuven, Koning Leopold I-straat 3.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een beslissing van de raad van beroep van de
Orde van Architecten met het Nederlands als voertaal van 11 september 2017.

Eerste advocaat-generaal Ria Mortier heeft op 23 oktober 2019 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Eerste voorzitter Beatrijs Deconinck heeft verslag uitgebracht.

Eerste advocaat-generaal Ria Mortier heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste onderdeel

Ontvankelijkheid

1. De verweerder werpt een grond van niet-ontvankelijkheid van het eerste onderdeel op: het onderdeel vermengt feit en recht, aangezien artikel 4, eerste lid, van de Wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect slechts een wettelijk monopolie heeft ingesteld voor het opmaken van plannen en de controle op de uitvoering der werken en aangezien het nagaan of de taken waarmee de verweerder door zijn werkgever belast wordt onder deze gelimiteerde opsomming vallen, een onderzoek van feiten vereist.

2. De beantwoording van het eerste onderdeel, dat in essentie aanvoert dat het beroep van architect niet kan worden gecumuleerd met een statuut als bezoldigd werknemer van een projectontwikkelaar-aannemer, veronderstelt niet dat moet worden nagegaan of de taken waarmee de verweerder door zijn werkgever wordt belast, onder het wettelijk monopolie van voornoemd artikel vallen.

De grond van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen.

Gegrontheid

3. Krachtens artikel 4, eerste lid, Reglement van Beroepslichten der Architecten, door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgesteld op 16 december 1983 en goedgekeurd bij koninklijk besluit van 18 april 1985, hierna 'Reglement', oefent de architect zijn beroep uit hetzij als zelfstandige, hetzij als ambtenaar of beambte van een openbare dienst, hetzij als bezoldigde.

Krachtens artikel 4, tweede lid, Reglement moet de architect, ongeacht zijn statuut, de nodige onafhankelijkheid hebben om zijn beroep uit te oefenen overeenkomstig de opdracht die van openbare orde is en de regels van de plichtenleer, om aldus de verantwoordelijkheid op te nemen voor de daden die hij stelt.

Krachtens artikel 7 Reglement is de architect-bezoldigde diegene die het beroep geheel of ten dele in dienst van een natuurlijke of rechtspersoon uitoefent in het raam van een arbeidsovereenkomst voor bedienden. De architect-bezoldigde moet beschikken over de mogelijkheid zijn verantwoordelijkheid op te nemen in functie van de specificiteit van het beroep. Hij moet er onder meer over waken dat de betrekkingen tussen zijn werkgever en diens medecontractant niet strijdig zijn met de wetten en reglementen die de uitoefening van het beroep van architect bepalen. In voorkomend geval dient hij zijn werkgever hiervan op de hoogte te brengen.

Krachtens artikel 6 van de Wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect en artikel 10, 1°, Reglement is het uitoefenen van het beroep van architect onverenigbaar met het beroep van aannemer van openbare of private werken.

Krachtens artikel 11 Reglement mag de architect de bij artikel 10 als onverenigbaar aangemerkte handelingen niet rechtstreeks en evenmin onrechtstreeks of bij tussenpersoon verrichten.

4. Met deze onverenigbaarheid heeft de wetgever, zowel in het belang van het beroep van architect als in het belang van de bouwheren, het ontwerpen van de plannen en het toezicht op de werken enerzijds en de uitvoering van de werken anderzijds van elkaar willen scheiden.

De aldus ingestelde onverenigbaarheid moet, zoals elke bepaling die de vrijheid van nijverheid en arbeid inperkt, op beperkende wijze worden uitgelegd.

Dit belet evenwel niet dat het verbod beide beroepen te cumuleren algemeen is en niet beperkt tot de cumulatie van de functies van aannemer en architect in het kader van eenzelfde bouwproject.

Daaruit volgt dat een architect niet tegelijk werkzaam kan zijn als architect en als werknemer van een bouwaannemer, zowel in het geval de architect in zijn hoedanigheid van werknemer is belast met taken die behoren tot de normale uitoefening van het beroep van architect als in geval de architect in zijn hoedanigheid van werknemer niet is belast met taken die behoren tot de normale uitoefening van het beroep van architect, en ook wanneer de bouwprojecten waarin de architect optreedt in de hoedanigheid van zelfstandig architect en de bouwprojecten waarin hij optreedt als werknemer geheel van elkaar onderscheiden zijn.

5. De appelrechters die oordelen dat de verweerder terecht opwerpt dat hijzelf het beroep van aannemer van openbare of private werken niet uitoefent en dat dergelijke stelling niet kan afgeleid worden uit de omstandigheid dat hij als bediende-projectleider tewerkgesteld is bij een maatschappij die gekend zou zijn als bouwpromotor-aannemer, dat de verweerder bovendien niet optreedt als architect in de projecten van zijn werkgever, die hiervoor zijn eigen architecten inschakelt, dat de zelfstandige activiteiten van de verweerder in bijberoep private projecten betreffen die niets met zijn werkgever te maken hebben en dat de wet uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid om als zelfstandig architect in bijberoep te werken, en hierop oordelen dat de verweerder voldoet aan alle door de wet voorziene voorwaarden om werkzaam te zijn als zelfstandig architect in bijberoep, terwijl de verweerder in hoofdberoep werkzaam is als bezoldigd projectleider bij een projectontwikkelaar-aannemer, verantwoorden hun beslissing aldus niet naar recht.

Het onderdeel is gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt de bestreden beslissing.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing.

Veroordeelt de verweerder tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiseres op 1.121,39 euro.

Verwijst de zaak naar de anders samengestelde raad van beroep van de Orde van architecten met het Nederlands als voertaal.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit eerste voorzitter Beatrijs Deconinck, als voorzitter, sectievoorzitter Alain Smetryns, en de raadsheren Geert Jocqué, Bart Wylleman en Ilse Couwenberg, en in openbare rechtszitting van 9 januari 2020 uitgesproken door eerste voorzitter Beatrijs Deconinck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Johan Van der Fraenen, met bijstand van griffier Vanity Vanden Hende.

V. Vanden Hende

I. Couwenberg

B. Wylleman

G. Jocqué

A. Smetryns

B. Deconinck